

Lelkes György: Magyar helységnév-azonosító szótár. Talma Könyvkiadó, 1998, Baja, 935 + 64 old.

Talán a legszebb kivitelű és egyik legtartalmasabb, 58 580 (!) szócikket tartalmazó magyar helységnév-azonosító szótárt vehette kézbe az az olvasó, aki hozzájutott LELKES György művének a közelmúltban megjelent második kiadásához. (Az első kiadás 1992-ben látott napvilágot.) A szerző 14 éves kutatómunkájának eredményeként a jelen kiadás a korábbihoz képest másfélszeres terjedelműre nőtt, amely elsősorban a történeti anyag bővülésének volt köszönhető. KRISTÓ GY., FÜGEDI E., PÁLFFY G. és ENGEL P. forrásmunkái alapján a hajdani Magyar Királyság jelentősebb, elsődleges névvel rendelkező várai (714 db), a CSÁNKI D. és FENYES E. műveiben szereplő várak, városok és helységek nevei is helyet kaptak a szótárban.

Az 1992-ben megjelent, egyébként hallatlanul gazdag névanyag tovább bővült a Trianonban elcsatolt területek települések neveivel mai hivatalos vagy a nemzetiségek által használt neveinek tekintélyes részével (pl. burgenlandi horvát, szlovákiai ukrán, kárpátaljai román, erdélyi ukrán, szlovák települések neveivel) és a mai Magyarország nemzetiségi helységneveivel (pl. Pilisszentkereszt–Mlynky, Pilisvörösvár–Werischwar) is. Gyakorlati szempontból, az 1992 után bekövetkezett közigazgatási, politikai változások miatt számos kiegészítésre, tartalmi gazdagodásra bukkanhat a korábbi kiadást is ismerő olvasó.

Az 1898 és 1912 között lezajlott országos helységnévrendezés óta a mindenkorai magyar államterületen történt helységalakításoknál az alakítás éve és az anyatelepülés(ek) neve(i) is szerepelnek a szócikkekben, úgyszintén évszámmal vannak megjelölve a helységegyesítések, a szétválások és névváltoztatások is. A jobb használhatóság miatt a helységegyesítések nem csak egy irányban vannak meg, hanem már az egyes városoknál is megtalálható, hogy mely települések tartoznak hozzá.

Az elcsatolt területeken történt helységnév-változásokat is tartalmazza a szótár, beleértve a kárpátaljai hivatalossá vált ukrán településneveket is. A szótár hallatlan precizitását tükrözi az a tény is, hogy még a hazai 1995. évi, a romániai 1993. évi, és az ukrainai 1995. évi helységnév helyesírási módosításokat is tartalmazza.

A helységnév-azonosító szótár fentiekben vázolt tartalmi gazdagodásánál is feltűnőbb változásnak számít az a 64 db, különösen igényes kivitelű, színes, főként közigazgatási térkép, amely a Magyar Királyság 1913. évi vármegyéit, járásait és 1000 főnél népesebb településeit, azonosított várait, Moldova és Bosznia magyar településneveit tárják az olvasó elé. A térképek nem csupán illusztrációs célul szolgálnak, hanem az egyes címszavak, földrajzi objektumok megkeresését is lehetővé teszik.

A mind tartalmában, mind pedig külsejében gazdagodott kiadványt e sorok írója – csakúgy mint 1992-ben, az első kiadást követően tette – jó szívvel ajánlja mindazon honi vagy külföldi olvasónak, aki szűkebb hazánk és tágabb otthonunk, a Kárpát-medence helységneveinek forratagában kíván biztonságosan eligazodni.

KOCSIS KÁROLY